

Силабус навчальної дисципліни «Культура мовлення і практикум з виразного читання. Логопедія»

Фаховий коледж

Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Освітньо професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр	Форма навчання	денна	Навчальний рік/ семестр	2023-24 н.р. Четвертий курс VII. семестр
------------------------------	---------------------------	----------------	-------	-------------------------	---

Силабус

Назва навчальної дисципліни	«Культура мовлення і практикум з виразного читання. Логопедія»
Циклова комісія	Дошкільна освіта
Освітня програма	Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни: обов'язкова Кількість кредитів: 3 Кількість годин: 90 Лекційні заняття: 26 Семінарські заняття: 20 Самостійна робота: 44 Форма підсумкового контролю - іспит
Викладач(і), відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, адреса електронної пошти викладача/ів)	Тігор Сільвія Олександрівна викладач, спеціаліст tihor.szilvia@kmf.org.ua консультації за домовленістю: щосереди та щочетверга Classroom дисципліни: https://classroom.google.com/c/Nji0MDU5NTE0MzI0
Пререквізити навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Культура мовлення і практикум з виразного читання. Логопедія» обов'язковий освітній компонент ОПП підготовки фахових молодших бакалаврів фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. Вивчення даної дисципліни безпосередньо спирається на такі обов'язкові навчальні компоненти: «Вступ до фаху», «Анатомія, фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку», «Загальні основи педагогіки та дошкільної педагогіки», «Дитяча психологія», «Педагогічні технології у дошкільній освіті. Практикум з ігрової діяльності», «Угорська мова», «Українська мова».
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни,	Мета навчальної дисципліни: Підвищити рівень культури мовлення та навичок виразного читання серед учнів, сприяючи поліпшенню їхнього комунікативного потенціалу та

**основна тематика
дисципліни**

взаєморозуміння.

Основне завдання вивчення дисципліни:

- Розвивати артикуляційні навички та діяти на артикуляційну чіткість.
- Вдосконалювати техніку дихання та голосову модуляцію.
- Формувати навички виразного читання з різних жанрів текстів.
- Вчити використовувати мовні засоби для передачі емоцій та інтонаційних відтінків.
- Розвивати навички публічних виступів та мовленнєвої взаємодії.
- Впливати на розвиток виразності, виразовості та чіткості мовлення учнів.
- Забезпечити формування культурних норм мовлення та мовних умінь.

Згідно з вимогами програми студенти мають знати:

- зміст і методичні особливості навчального матеріалу для дітей передшкільного віку з основ культури і техніки мовлення;
- засоби логіко-емоційної виразності читання в їх органічному зв'язку (сутність мовних тактів, пауз, їх різновидів і тривалості, логічних наголосів (тактових і головних), мелодики, її відозмін, темпу та його варіювання, емоційної функції наголошених слів (емоційного забарвлення тексту);
- орфоепічні, лексичні та морфологічні мовні норми, вміння правильно наголошувати слова.

вміти:

- користуватися технікою мовлення в єдності її елементів як необхідної передумови словесної дії і правильне її використання (вміння керувати диханням у процесі мовлення, читання, володіти правильною і чіткою дикцією, силою, чистотою і висотою голосу, орфоепічними нормами вимови);
- використовувати специфічні для професії вихователя знання та вміння;
- сприймати та передати художньо-естетичні особливості твору;
- висловлювати свою думку, розкрити художні особливості та освітнє значення творів різних жанрів.
- планувати спільну роботу логопеда з іншими спеціалістами дошкільного закладу з розвитку мовлення та інших розділів програми навчання і виховання дітей дошкільного віку.

Компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати

своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

КС-1. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага)

КС-5. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі)

КС-10. Здатність до розвитку мовлення у дітей раннього та дошкільного віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими

КС-11. Здатність до організації та керівництва ігровою, художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього та дошкільного віку

КС-12. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва

КС-13. Здатність до індивідуального та диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей

КС-14. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває протягом усього життя людини

КС-15. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та дошкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини

ПР-02 Вміти планувати та організовувати освітній процес в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії

ПР-03 Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей раннього та дошкільного віку

відповідно до їхніх вікових особливостей

ПР-04 Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина–заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізація в умовах закладу дошкільної освіти

ПР-07 Демонструвати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти

ПР-08 Осмислювати і визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми раннього та дошкільного віку

ПР-09 Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практична, ігрова, мистецька, пізнавальна) та організувати їх відповідно до освітніх програм

ПР-12 Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії

ПР-15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей раннього та дошкільного віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти

ПР-16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей раннього та дошкільного віку різного рівня розвитку

ПР-18 Організувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей раннього та дошкільного віку

ПР-19 Здійснювати самоосвіту, самовдосконалення, самореалізацію в професійній діяльності, впроваджувати перспективний педагогічний досвід та інноваційні технології в освітній процес закладу дошкільної освіти

ПР-20 Застосовувати принципи індивідуального та диференційованого розвитку дітей раннього та дошкільного віку в організації освітнього процесу закладу дошкільної освіти

ПР-21 Забезпечувати розвиток базових якостей особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти

ПР-23 Керувати власною активністю відповідно до особистісних цінностей з урахуванням умов, цілей, завдань освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти

Програма навчальної дисципліни містить 3 змістовні модулі:

Модуль 1. Вступ до культури мовлення та виразного читання.

Тема 1. Місце і значення виразного читання в педагогічному процесі та професійній підготовці вихователя.

Тема 2. Оцінка власного мовлення. Ознайомлення з мовленнєвими вправами.

Тема 3. Мова і спілкування.

Модуль 2. Компоненти звукового мовлення.

Тема 4. Мовне дихання. Будова органів дихання.

	<p>Тема 5. Прості дихальні вправи. Тема 6. Текстові дихальні вправи. Тема 7. Звук. Ініціація голосу. Тема 8. Вокальні вправи. Тема 9. Артикуляція. Утворення голосних і приголосних. Тема 10. Артикуляційні вправи. Тема 11. Помилки в голосоутворенні. Порушення артикуляції (дислалія). Тема 12. Методика логопедичного впливу при дислалії. Тема 13. Обстеження стану звуковимови у дітей дошкільного віку.</p> <p>Модуль 3. Мовний процес.</p> <p>Тема 14. Ритм мови і темп мови. Порушення мовного ритму. Тема 15. Ритмічні вправи. Тема 16. Гучність, акцент та тон в мові спілкування. Тема 17. Звуковий діапазон. Інтонація. Тема 18. Вправи для голосу. Тема 19. Пауза в мові. Тема 20. Читання вголос.</p>																																			
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Контроль навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти проводиться відповідно до критеріїв оцінювання теоретичної і практичної підготовки та охоплює поточний контроль: усне та письмове опитування, виступи, експрес-контроль; тематичний (модульний) контроль у формі контрольної роботи, виконання тестових завдань та підсумковий контроль у формі іспиту.</p> <p>Екзамен проводиться в усній формі, кожен варіант включає 2 питання.</p> <p>Навчальні досягнення молодших бакалаврів із дисципліни «Культура мовлення і практикум з виразного читання. Логопедія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.</p> <p>Оцінка за змістовні модулі визначається як сума балів за :</p> <ul style="list-style-type: none"> - відвідування занять та написання конспектів - усні відповіді на практичних заняттях; - виконання практичних завдань; - контрольні роботи; - виконання самостійної роботи. <table border="1" data-bbox="630 1630 1487 2045"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Склад та види умов виконання програми</th> <th>к-ть</th> <th>макс. бал/шт.</th> <th>всього</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>відвідування занять та написання конспектів</td> <td>20</td> <td>1</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>усні відповіді на практичних заняттях</td> <td>2</td> <td>5</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>виконання практичних завдань</td> <td>5</td> <td>2</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>контрольні роботи</td> <td>3</td> <td>5</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>виконання самостійної роботи.</td> <td>5</td> <td>1</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">всього</td> <td></td> <td></td> <td>60</td> </tr> </tbody> </table>	№	Склад та види умов виконання програми	к-ть	макс. бал/шт.	всього	1	відвідування занять та написання конспектів	20	1	20	2	усні відповіді на практичних заняттях	2	5	10	3.	виконання практичних завдань	5	2	10	4.	контрольні роботи	3	5	15	5.	виконання самостійної роботи.	5	1	5		всього			60
№	Склад та види умов виконання програми	к-ть	макс. бал/шт.	всього																																
1	відвідування занять та написання конспектів	20	1	20																																
2	усні відповіді на практичних заняттях	2	5	10																																
3.	виконання практичних завдань	5	2	10																																
4.	контрольні роботи	3	5	15																																
5.	виконання самостійної роботи.	5	1	5																																
	всього			60																																

екзамен	40	1	40
			100

При якісному виконанні всіх умов із завдань у період навчання, студенти можуть набрати максимум 100 балів.

При успішному складанні завдання іспиту, студент може отримати максимум 40 балів.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які в сумі за змістовні модулі отримали не менше 60 балів і відпрацювали всі пропущені заняття.

Підсумки складання екзамену (заліку)

A vizsga (beszámoló) eredményeinek összesítése

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
90-100	A	відмінно	5	зараховано
82-89	B	добре	4	
75-81	C			
64-74	D	задовільно	3	
60-63	E			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	2	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	2	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)

Відвідування навчальних занять є обов'язковим. Основні вимоги до студентів: активність на семінарських заняттях, відпрацювання пропущених занять, допуск до підсумкового контролю; дотримання правил академічної доброчесності; самостійне виконання навчальних і контрольних завдань; правильне цитування з посиланням на автора, посилання на джерела інформації.

Навчальні заняття проводяться в кабінетах обладнаних мультимедійними проекторами; у закладі забезпечено необмежений вільний доступ до інформаційних ресурсів.

Під час занять використовуються словесні методи (лекція, бесіда, дискусія), проблемний виклад навчального матеріалу, евристичний метод, дослідницький метод, практичні методи

	<p>(вправи); ділова гра, тренінг. При дистанційній або змішаній формах навчання використовується інструментарій платформи Google Classroom.</p>
<p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p style="text-align: center;"><i>Базова література:</i> Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан, за заг. ред. О.В. Низковської, 2017 – 256с. https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/Bilan_Programa_Ukrdoshkillja_2017.pdf 2. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л.Богініч, В.М.Вертугіна, О.М. Половіна [та ін.] ; наук. ред. Г.В. Беленька ; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. - К. : Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2020. - 440 с. 3. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку “Соняшник” / Л. В. Калуська. — Вид. 3-тє, доп. — Тернопіль : Мандрівенць, 2023. — 210 с. https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/programi/2023/15.03.2023/Kompl.prohrama.rozvytku.ditey.doshk.viku.2023-SONYASHNYK.15.03.2023.pdf 4. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта і піклування / Education & Care» / В.А. Воронов, К.В. Ковальчук, Н.В. Піканова, О.Д. Рейпольська, С.О. Си,..соєва, К.Ю. Станкевич. – Київ: ФОП В.Б. Ференець, 2021. – 130 с. https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/programi/2022/09/02/Prohrama.osv.ditey.rannohe.ta.doshkil.viku-OSV.I.PIKLUVANNYA.02.09.2022.pdf 5. Я у світі Програма розвитку дитини від народження до шести років/ О.П.Аксьонова, АМ.Аніщук, Л.В. Артемова, та ін., наук кер. О.Л. Кононко – Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна» 2019, - 488с. https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/programma-ya-y-sviti.pdf 6. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі"/ Кононко О. Л., Плохій З. П, Гончаренко А. М. та ін. – Київ: Світич, 2009 (КМФ) 7. Сербенська О. Культура усного мовлення : навч. посіб. / О. Сербенська. – Київ: Центр навч. Літератури, 2004. (КМФ) 7. Thoroczka Miklósné (2011): Beszédtechnikai gyakorlókönyv, Holnap kiadó, Budapest (КМФ) 8. Thoroczka Miklósné (2021): Beszédtechnikai feladatlapok, Holnap kiadó, Budapest 9. Hernádi Sándor (2003): Beszédművelés, Osiris Kiadó, Budapest (КМФ)

10. Wacha Imre (2015): A tiszta beszéd I. Beszédtechnika: alapismeretek és szövegértelmezés magyarázatokkal, Tinta Könyvkiadó, Budapest (KMF)

Додаткова

1. Montágh Imre (1997): Gyermekszínházi beszédnevelő könyve, Logopédia Kiadó, Budapest (KMF)
2. Montágh Imre (2012): Tiszta beszéd, Holnap Kiadó, Budapest (KMF)
3. Thoroczky Miklósné (2003): Hangfejlesztés. Krasznár és Társa Könyvkereskedés, Budapest
4. Montágh Imre, Montághné Reiner Nelli, Vinczéné Bíró Etelka (2018): Gyakori beszédhibák a gyermekkorban, Holnap Kiadó, Budapest (KMF)
5. Климова К.Я. Основы культуры і техніки мовлення: Навч. Посібник. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Ліра – К, 2007. – 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Ефективні способи опрацювання партитури виразного читання / З. Захарчук, О. Ткачук // Нова педагогічна думка . - 2013. - No 2. - 102-107 с. <https://www.google.com/search?q=6.%09Ефективні+способи+опрацювання+партитури+виразного+читання>
2. Domonkosi Á. és mtsai (2010): Beszédművelés, nyelvi norma, Líceum Kiadó, Eger
<https://adoc.pub/beszedmveles-nyelvi-norma.html>
3. Hernádi Sándor (2003): Beszédművelés, Osiris Kiadó, Budapest
<https://www.scribd.com/doc/282684613/Hernadi-Sandor-Beszedm%C5%B1veles-Budapest-2003>